

sodbe; tukaj je, kakor po vseh okrožnih mestih, tudi ena glavna šola, ena cerkev, in ena fabrika za steklo. Jagodin ima 3300 prebivavcov.

10. Čuprijsko okrožje ima tudi dva sreza. Glavno mesto je Čuprija na Moravi, kjer je sedež načelnicestva in sodbe okrožne. Čuprija ima tudi le eno cerkev, glavno šolo, dobro trgovino in 2000 prebivavcov. Blizo Čuprije je veliki samostan Ravanica, ki ga je knez Lazar sozidal in stoji med bregovi, poleg njega je imenitno pečovje. Paračin ima 3200 prebivavcov, eno cerkev, šolo in sodbo. Svilajnac na Resavi ima tudi eno cerkev, šolo in 3000 prebivavcov. Mansija na Resavi, slaven, močno vtrjen kloster s silovitim zidovjem, ki ga je Štefan Visoki sozidal.

11. Kruševačko okrožje ima 4 sreze. Glavno je mesto Kruševac blizo Morave, že v starosti imenitno mesto, bilo je to mesto Juga Bogdan-a in potem glavno in prestolno mesto kneza Lazara, kjer se še današnji dan velike razvaline nekdanjega imenitnega mesta vidijo. Kruševac je sedež okrožnega načelnicestva in okrožne sodbe, ima eno staro cerkev kneza Lazara, šolo, dobro trgovino in 2000 prebivavcov.

12. Aleksinačko okrožje ima dva sreza. Glavno mesto je Aleksinac blizo bulgarske Morave, ima 2000 prebivavcov, je sedež okrožnega načelnicestva in okrožne sodbe, šola, cerkev itd. Banja ima eno cerkev, šolo, sodbo, kaj slavite toplice in 800 prebivavcov. Deligrad, kjer se je v početku našega stoletja grozno človeška kri prelivala, zakaj tukaj so imeli Srbi silovite šance, na ktere so Turki brez vsega uspeha trkali.

13. Gurgusovačko, zdaj kneževačko okrožje ima dva sreza, glavno mesto je Gurgusovac, zdaj Knježevac na Timoku s 1700 prebivavci, kjer je vse to, kakor v vsakem okrožnem mestu.

14. Črno-rečko okrožje ima tudi dva sreza. Glavno mesto je Zaičar z 2300 prebivavci.

15. Krajsko okrožje ima štiri sreze. Glavne mesta so: Negotin, sedež škofa timočkega, načelnicestva in sodbe okrožne, škofovega konsistorija. Negotin ima eno cerkev, pol gimnazije, eno glavno šolo, dobro trgovino in 3000 prebivavcov. Kladovo na Donavi z 850 prebivavci nasproti Vlaške. Adakale, turški grad na nekem donavskem otoku nasproti Avstrii.

16. Požerevac ima 5 srezov in je največje okrožje knježevine srbske. Glavno mesto je Požerevac blizo Morave, ima 4200 prebivavcov in vse drugo, kar srbske okrožje mesta imajo. Tukaj je leta 1718 mir bil zaključen med Turkom in Avstrijanci. Gornjak, na Mlavi med velikimi planinami slaven samostan, kjer so imenitne razvaline in trdno sozidani mali gradovi.

17. Smederevsko okrožje ima dva sreza. Glavno mesto je Smederevo na Donavi, kjer Jezava v Donava steka. To mesto je od despota Žoržija Brankoviča leta 1435 sozidano bilo. Smedereva ima eno grozno staro cerkev, 3400 prebivavcov in vse drugo, kar srbske okrožne mesta imajo.

Vem, da Slovenci se bojo čudili, da najimenitnije srbske mesta samo po eno cerkev imajo. Na to odgovorim, da pred kakimi 30 leti še po celi Srbii noben zvon pel ni in vernih k Božji službi ni smel vabiti; pred 30 leti še v glavnem mestu Belem gradu kristjani zvonov imeti niso smeli! Zdaj jih ima, hvala Bogu, vsa Srbija.

Dopisi.

Iz Topčidera v Srbii 1. sept. Dr. Podl. — Letos je srbska zemlja obrodila, da najstareji ljudje tako dobre letine ne pomnijo. Žira, ježic, češpelj, grojzdja in družega sadja je vse polno. Svinje, pravijo, bojo zlo dober kup, ker je žira sila dosti. Slivovec prodajajo kmetje po 2 krajcarja bokal. Tudi vino, pravijo, ne bo čez 2 do 3 krajcarje bokal. Srbskemu slivovcu gotovo para na svetu ni, pa tudi srbske vina se morejo med najboljše vina šteti. Res, da

imamo letos zopet grozno veliko sušo, pa tukaj nam suša ne škoduje skoraj nič, zakaj strn (zimski setev) je dobro obrodila; in Srb skoraj nobene poletne setve (jare) nima. Ajda, repa, korenje itd. so Srbu čisto neznanne reči, akoravno bi se tukaj gotovo kaj dobro sponašale. Narodno našo slovensko jed (žgance) so Srbi v Topčideru pri meni kaj hvalili, pa žalibože, da mi je kmali moke zmanjkalo. Letos sem od doma repnega semena dobil in ga posijal, tudi ajde bi si bil naročil, pa malnov ni, da bi mi znali lepo moko mleti. Pri nas so zdaj opanke pri gospôdi in pri kmetu v modi; vse je v opankah in v orožji. Beligrad je prav vojniški tabor; vsake ulice so polne barikad in vojniov, in skoraj vsako poslopje se je v kosarno in trdino spremenilo. Tudi Topčider je zdaj poln vojniov. Turka se nihče več ne boji, samo prekane evropske diplomacije še narod plašijo.

Iz Sibirja na Erdeljskem 4. sept. — Dokler se vaši dijaki v največi radosti po dokončanem šolskem letu razveseljujejo, še mi z vso marljivostjo v tempelj učenosti zahajamo. Enega vrlega g. profesorja smo zgubili; vrnil se je v Nasavo na Nemško; visoka vlada je ukazala domačina vnesti, da se tako malo po malo ptujci odrinejo. — Kar mene zadeva, se z veseljem spominjam pretečenega šolskega počitka, zakaj vidil sem spet po mnogih letih v ljubi domovini slovenski ljubeznjive prijatelje in znauce svoje, ki so me prijazno in gostomilo povsod sprejemali; moj srčen pozdrav Vam vsim iz daljne dežele: Bog Vas živi! Vidil in slišal sem, kako lepo se slovenščina razcveta v krajih, kjer se poprej za njo še zmenili niso. Srce mi je radosti v prsih igralo, spoznavši, da se domorodci moji zavedajo svojega slovenskega roda! Vidil sem prvokrat in ju spoznal za našo sveto reč vneta in mnogozaslužena gospoda dr. B. in T. Slava jima! Vidil sem, kako se staro Celje — zibelj mojega stana — mladuje in lepša, — kako pa Maribor še zmirom po mestu pretaka gnjusno gnojnico kakor pred 24 leti, ko sem ga prvokrat obhodil. Tudi nekteri Mariborčani mislijo, da le „vinograd“ imajo, pa so že veljavni možaki! — Kdor hoče kaj divotnega gledati, naj se vozi po železnici čez Ptuj do Pešta memo Blatskega jezera, kjer žerjavi gnjezdijo; dalje do Kašave, prijaznega mesta s priljudnimi prebivavci na zgornjem Ogerskem memo Tokaja, kjer žlahno pa silno drago vince (majhna kupica po 70 krajc.) raste. Povsod pa na Štajarskem kakor na Ogerskem je huda vročina vse — posebno koruzo — posmodila, le na Erdeljskem je bolje; tukaj bomo imeli vsega zadosti. O lepa, dobra in rodovitna dežela, škoda, da niso ljudje enega plemena, ene vere! Hlaponi bojo tudi v kratkem, kakor se kaže, čez njo dirjali, ako zavid in razprtija močnejša od njih ne bode, zlasti koloških Madjarov. — H koncu še nekaj za kratek čas. Gospodična iz bele Ljubljane mi je pravila, da pri „besedi“ v Ljubljani je neki mestjan neko mestjanko prav po domače brez vse politure na ples povabil: „Slišite dečva, hočete z menoj ripsati?“ Te besede so nek blago dečvo toliko razkačile, da je hipoma kviško planila in zbežala s plesišča. Renegatu, ki je to laž skoval menda za „Tagespoštnega“ dopisuna, ponudim jez drug nagovor, da vidi, kako je Slovenec, ki ga je že „kultura“ oblizala, svojo plesavko nagovoril; naj postopač še to povabilo si zapiše v svoj „portefeuille“: „Precartana in najlepša izmed vseh lepih gospodičin! S ponižnim srcem se Vaši krasoti priklanjam in Vas milo prosim, dovolite mi, Vašemu nevrednemu slugu, da z Vami rajati smem“. Ta pa nek ni košarice dobil. Cvetko.

Od rogačke Slatine 8. sept. Š. — Vse ima svoj konec, in tudi tukajšni „Bade-Saison“ se misli 22. t. m. celom končati. Sploh se more reči od vseh gostov, ki so letos bili sém prišli, akoravno različnih narodov, da so si vendar prav priljudni bili, in harmoničnega društvenega življenja nikjer kazili niso. — Med časniki, ki jih je letos do 30 vedno v kavarni najti bilo, se je vidilo, da so

najbolj bili čislani „Pozor“, „Novice“, „Presse“ in „Kikeriki“. — Da so tudi madjarski in laški zraven najti bili, se vé da. — Sploh se tudi mora reči, in slehri gost bode spričal, da je postrežba v vsakem obziru bila prav dostojna, kakor je prav in Bogu drago; to spet lepi značaj našega slovenskega ljudstva razodeva, ki večidel vse opraviljstvo v omenjenem kraji v svojih rokah ima. — Ko le-to častitim bravcom „Novic“ oznanjam, še zraven tudi v pohvalo slatinskih deklet pristavim, da so se one tudi to leto, kakor je slišati, s svojim lepim vedenjem vsem gostom lepo prikupile, in zraven tudi cerkvi Matere Božje na Terzišču z novim kelihom. Zato naj jim Bog še za naprej dá, pa tudi nam drugim Slovencom, duha modrosti, zmernosti in srčnosti za vse dobro. Srečno!

Od sv. Ane v Slov. goricah na Štaj. 28. avg. Dovolite, ljube „Novice“ mali prostorček mojim vrsticam. Ni sicer navada, da se smrt kmetiških ljudi razglašá po časopisih, akoravno lopata po smrti vse stanove pobrati in zguba za kmetiške sirote ravno tako bridka in žalostna je, kakor za mestne zapuščene; al srčni glas mi veleva oznaniti bitko zgubo moje nepozabljive občeljubljene matere, ki so 24. avg. v Gospodu zaspali. Hudo rana bolí, katero je nagla smrt celi hiši usekala, zakaj:

Kjer še živijo draga mati,
Je pri ognjišču sladko spati,
Pa kadar matere več ni —
Ognjišče ogenj svoj zgubi.

Oznanujem pa to žalostno premembo v naši hiši le zato, da morem očitno pristaviti srčno zahvalo vsem, ki so mojo ljubo mater pri zadnjem potovanju spremljali. Presrčna hvala vsem! Ne bom jih po imenu našteval; saj vsi vedó, katerim gré zahvala. Z Bogom!

V imenu cele hiše

Josip Kukovec.

Iz Loža 9. sept. J. L-z. — Nesreča na nesrečo se ključi v naši dolini. 30. dne pretečenega mesca je nekega mlinarskega hlapca, ki je v kozarškem peščeniku pesek kopal, zasulo, in ko so ga odkopali, bil je že smrtni plen. Druga še hujša nesreča pa je zadela celo našo dolino. 3. dan tega mesca namreč je jelo pri nas strašno deževati, kakor da bi bilo iz škafa lilo. Drugi dan je zalila voda že vse dansko, podcerkljansko in nadleško polje, ker golobina pri Danah ni mogla vode sproti požirati. Ljudje so vlekli iz vode zrelo in nezrelo žito, dosti pa so ga mogli še pod vodo pustiti. Ravno tega dne je utonila neka žena v Nadlesku; padla je z voza pod most, in dereča voda jo je zanesla, da še zdaj nobeden ne vé, kam? Kolika toraj nesreča v malih dneh! Ko bi se bila globinja iztrebila in požiravniki ocedili, ali bi ne bila nesreča odvrnjena? Koliko so se že „Novice“ trudile, da bi se to silno potrebno delo dovršilo; pa vse je bilo do zdaj bob v steno! Zdromite se vendar enkrat iz svojega spanja, soseskine predstojniki in spoznajte svoj lastni prid! Postavljeni ste, da skrbite za blagor soseske, in vprašam Vas, ali ne bo Vam cela ložka dolina hvaležna, ako to važno delo dovršite. Pa tudi to se mi čudno zdi, da naš kantonski gosp. predstojnik, ki s tako gorečnostjo ceste dela, ne pospešuje tega dela, ki bi bilo za okolico vašo bolj potrebno ko marsiktera cesta?

Iz Pervačine v ipavski dolini 7. sept. — Kar menda drage „Novice“ po svetu hodite, niste svojim radovednim bravcom od naše vasi še nič povedale. Pervačina stoji na prijaznem homcu, 2 uri od Gorice. Silno stara vas s 900 prebivavci, je tako vkup zgnječena, da bajta se na bajto naslanja, ker je bila nekđaj zoper Turke in Benečane trdo obzidana tako, da revni prebivavci še potrebnih gnojnišč in borjačev nimajo; od juterne strani nam dobro znani Nanos leno in mlačno Ipavico napaja, ki se po naši sicer majhni pa krasni ravnini po kačje vije, nam pa tudi posebno spomladi z neprijetnim fuležem streže; — ako še potožim, da živinoreja zavoljo pomanjkanja stelje in mrve zaostaja, in da kmetovavce nekaj zavolj slabih letin, nekaj

zavolj tega uboštvo tlačí, ker so večidel gosposki, zakaj redek je, ki bi lastino imel, menim, da s tem ste od Pervačine vse zvedli. Al 1. septembra smo nekaj posebnega doživeli. Bil je dan očitne preskušnje šolskih otrok, ki nam bo dolgo dolgo v spominu. Ob 9. uri zjutraj visokočastiti gosp. Frančišk Mercina, mnogozasluženi dekan v Šenpetru pri Gorici, stopijo v šolo s pozdravom „Hvaljen bodi Jezus Kristus“ in začelo se je izpraševanje. Ne bom na drobno popisoval, kako dobro od rok je šlo vse v tej pravi narodni šoli. Opoldne pa pridejo tudi blagorodni gospod Herman vitez Gödel, c. kr. dnarni prokurator lombardo-beneški v Benetkah. Vse oči so obrnjene na novega gosta okinčanega z vitežkim redom železne krone. Ko se na dalje izprašuje, tudi oni zastavijo nekatere vprašanja v dobri slovensčini, kar nas je pri srcu prav prijetno pomazalo, zvedši, da vse priznane avstrijske jezike govorijo. Skušnja se končá, molitev se opravi, — vsi pa gledamo na neko škatlico, ki je pred žlahnim gospodom na mizi stala. Gospod tehant spet za besedo primejo, ter v kratkem pa prav primernem ogovoru otroke k daljni pridnosti nagovarjajo, jih pa tudi opominjajo velike časti, ki so jim jo skazali blagorodni gospod, pa jim prinesli lepe darilca. Zdaj deset obdarovanja vrednih otrok na poklic naprej stopi; žlahni gospod vsakemu primerne bukvice podajo, ob enem pa še vsakemu lično židano rožo ali kokardico, na kateri je pridna bčelica sedela in svitla petica novega kova visela, na prsi pripnejo. Otrokom in vsem drugim solze veselja v očeh igrajo, ki ganikdar ne bojo pozabili. Kako globoko je to častno obdarovanje naši mladini v srce seglo, pričuje to, da, ko danes zjutraj vstanemo, najdemo na vratih tiste hiše, kjer gosp. vitez Gödel stanujejo, nabito lepo zahvalno pesmico, ki jo je Prvaškošolcem odrašeni mladeneč Franc Peršič lično v več barvah napravil, ker z besedo se otročiči niso upali k visokemu gospodu, boječ se, da bi jim jezik ne odrekel, kar njih hvaležne srca čutijo. Da je blagega gospoda to v srce razveselilo, ni mi treba praviti. Naj pristavim še to, da c. k. dnarni g. prokurator že od 9. avgusta med nami na deželi prebivajo od raznih silno sitnih opravil svojega stanú nekoliko se odpočiti, in da stojijo na naši strani, ki trdimo, da slovenski jezik je za šolo in za uradnijo dostojno ugoden in olikan. Resnica in pravica je Bogu ljuba in vsem poštenim ljudem; hvala tedaj komur hvala gré!

Neki prisednik.

Iz Ipave 10. sept. * — Tudi Ipavci smo imeli na malega Šmarna dan národno veselico, kakor so „Novice“ v poslednjem listu že povedale. Napravili smo jo bili slavnim domorodcom, predragim nam gostom iz Ljubljane na čast, kateri so bili prišli odvrnit pozdrav, ki so ga bili Ipavci s svojim pohvalnim pismom čitavnici ljubljanski poslali. Slavno oskrbništvo grof Lanthieri-eve grajšine v Ipavi nam je bilo v ta namen blagovoljno prepustilo gradič na Zémunu, ki je kot nalašč za take zabave napravljen. Poslopje je prostorno, da se v njem do 1200 ljudi in še več lahko zbere, stoji pa tudi tako lepo na prijaznem homcu sred vinogradov, sadnih in družih dreves, da boljšega kraja ne najdeš, našo dolino na vse strani ogledati.

Prišli so bili častiti naši gosti iz Ljubljane že v nedeljo pred malim Šmarnom, in sicer popoldan iskreni domorodec in predsednik ljubljanske čitavnice, občespoštovani gospod župan Ambrož, zvečer pa ljubljenec slovenskega naroda, gosp. dr. Bleiweis z vrlim domoljubom gosp. Fr. Souvanom, trgovcom ljubljanskim. Omeniti moram, da so gospodje tudi svoje gospé in zale hčerke seboj pripeljali — drage nam domorodkinje, ki so s svojo nazočnostjo poviševale našo veselico.

Na mali Šmaren je velik cerkven shod pri lepi cerkvi Matere Božje v Logu, ki vsako leto sila veliko ljudi od vseh strani Notranjskega in Primorskega zvabi. Tudi naši gosti iz Ljubljane so se podali k Božji službi v Log. Ravno ko so se že cerkvi bližali, se jim od nasprotne strani pri-

kaže visoko vihrajoča zastava domorodcev goriških, ki se je počasi skoz neštivilno množico naprej pomikala. Pozdrav v domači besedi nas precej soznani. Bil je prav srčen sprejem. Kakor okoli drazega prijatla ali ljubljenege očeta so se obsuli rodoljubni naši bratje iz Goriškega okoli dr. Bleiweis-a, ter ga z navdušenimi „živio-klici“ pozdravljali. Šli smo potem v cerkev, kjer so prečastiti g. kanonik in dekan ipavski sv. mašo peli, da bi najprej Bogu dali, kar njemu gré. To je lepa navada vernih Slovincov, da vse začenjajo z Bogom, vedoč, da vsak dober dar le od zgorej pride. Po dokončani Božji službi smo jo vsi proti Trgu obrnili, kjer si je slednji, kakor mu je bilo drago, za svoje telesne potrebe poskrbel. Naši prijatli iz Goriškega so bili menda večidel v Trčič-evi gostivnici, kjer se je na voglu njih zastava vila in memogredoče prijazno pozdravljala.

Vreme je bilo prav ugodno, solnce je gorko sijalo, in zvrh Nanosa je hladen vetrec prijetno pihljalo. Okoli štirih so se jeli ljudje od vseh strani proti Zémunu gibati. Dva maja z zastavama, črno-rumeno in belo-rudečo, sta pot kazala, ki te je med njivami s trti obmejenimi in mnogim drevjem v četrtniki ure vrh homca pripeljala. Tù je spredaj na visokem maju se vila belo-rudeča zastava avstrijska, znad strehe pa trojbojnica slavjanska, nad vhodom pa je napis v navadnih barvah pozdravljaj prihajajoče goste s srčnim „Dobrodošli“. Na okrog je vse mrgolelo ljudi, ptujih in domačih. Tù se je razkočna mladež po svoje radovala, tam odrašeni fantje tudi po svoje; med možaki v narodni kmetiški obleki so se gnjetili možje v gosposkih suknjah, med kmetiškiimi ženami in dekleti pa gospé in gosposkičine v širokih krinolinah; tù pa tam se je vidila tudi kaka surka. Ob petih privihra proti vrhu zastava goriška, in za njo dolga rajda dragih sosedov naših, prepevaje Jenkotov „Naprej“. Gromoviti „živio“ jih sprejme. Zdolj po ravni cesti pa visoko v zraku igra še zastava vrljih Ajdovščanov v naglem diru proti Trgu in dolga dolga vrsta vozov za njo. Zdaj pridejo naši slavni gosti iz Ljubljane, spremljevani od gosp. dekana in družih domorodcev. Zopet zagromé močni „živio-“ in „slava-“klici, da se odmeva Nanosa po celi dolini. Vse drenja in spoštljivo pozdravlja gospode, ki se trudijo in poganjajo že toliko let za omiko in blagor slovenskega naroda. Začela se je zdaj tombola zunaj pod milim nebom, ktere se je vdeležil, kdor je le hotel, potem pa „beseda“ v notranjem prostoru, ki je bil z bršlinovimi vencí, z zelenjem, mnogimi zastavami in žlahnimi trticami, ki so se krog voglov pod kupljo ovijale, prav okusno ozaljšan. Spredaj nad odrom je stala podoba presvitlega cesarja Franca Jožefa I. z cesarsko črno-rumeno zastavo, ki se je na eni strani vila, na drugi pa belo-modro-rudeča narodna. Nekoliko proč na levi je bil ličen transparent z grbom vojvodine krajnske, na desni pa poknežene grofije goriške, ker Ipavci od Ajdovšine noter do daljnega Krasa v grofii goriški stanujejo.

Prespoštovani naš domoljub, gospod dekan-kanonik Grabrijan stopijo z častitimi gosti ljubljanskimi na oder in množico tako-le nagovoré: „Predragi moji Ipavci, slavni gostje! Namen našega današnjega shoda Vam je — mislim — znan. Zanašam se namreč, da se pohvalnega pisma dobro še spomnite, ktereга smo petečeno zimo po vseh naših komunih ta- in unkraj Hubla s tako pripravnostjo podpisovali, ki je bilo namenjeno društvu slavnih mož v Ljubljano poslano biti, kateri so se s srčno pogumnostjo povežali prizadevati si, da bodo našemu maternemu, dozdej zanemarjenemu in povsod zaničevanemu slovenskemu jeziku na noge pomagali, ga izobrazovali in za njega povzdigo in veljavo pri vseh prilikah skrbeli. Znano Vam je tudi iz „Novic“, s kakim veseljem je družba teh slavnih mož — narodna slovenska čitavnica — v Ljubljani naše poslance sprejela, in kako visoko jih je častila. Misliti si morete, da tako izvrstno radovanje ni izviralo iz kakih posebnih ozirav na osebe naših poslancev, ampak slovensko čutje je go-

spode tolikanj bolj vnelo, ker se morebiti niso zanesli, da bi se glas slovenskega zvona, na ktereга so v Ljubljani udarli, tako hitro po domačii zaslišal; še manj so si dozdevali, da jim bo naš ipavski zvonček tako brz in tako njihovemu zvonu priljudno pritrknil. Ni dosti, da so ti slavni ljubljanski gospodje naše poslance v Ljubljani tako veličastno sprejeli; njih narodna navdušenost jih je še dalje gnala: sklenili so eni med njimi nas v Ipavi pohoditi, in — da Vam prav po domače rečem — v naše gnjezda pogledati, iz kterih taki slovenski tički — morebiti negodno se — čivkajo. In danas, predragi moji! je ta dan, da je, sicer po naključbi, pa ponosno rečem, tudi po sreči ravno mene zadelo, Vam tukaj zbranim te ljubljanske goste predstavljati. In kdo so ti gospodje? Niso to ali uno; predstavljam Vam najpred prečastitega gospoda ljubljanskega, ki ga ljubljanska narodna čitavnica za svojega predsednika časti, na ktereга je bilo tudi naše pismo napisano, — predstavljam Vam moža, v ktereга glavno ljubljansko mesto tolikanj zaupanja stavi, da si ga je za svojega mestnega župana izvolilo: in ta je prečastiti gosp. Mihael Ambrož. — Predstavljam Vam potem moža, ki Vas je veliko, da ga po obrazu sicer ne poznate; poznate ga pa po njegovem, ne le vsem Slovincem, ampak vsem omikanim Slavjanom znanem imenu, poznate ga po dvajsetletnem njegovem trudu ne samo za povzdigo in omiko našega maternega jezika, temuč tudi za splošno omiko naših rojakov v tem, da Vam leto za letom nauke v Vašem maternem jeziku spisuje, ktere Vas v Vašem kmetovanji in obrtovanji k umni pospešnosti napeljujejo: predstavljam Vam slavnega gospod dr. Janeza Bleiweis-a, vrednika „Novic“. — Vam pa, prečastiti ljubljanski gostje! Vam predstavljam predrage mi tukaj zbrane Ipavce, ktere je veselje gnalo, Vas tukaj v naši ipavski dolini srčno pozdraviti. Če pregledate ta veseli zbor, bote vidili, da se gosposkih suknij kmečke tiščé; da se stari z mladimi za prostore prerivajo; da od Nanosa do doljnega Krasa jih je malo ipavskih sosesk, ktere bi nam ne bile nekaj svojih veljakov in drugih posestnikov v ta zbor poslali, in potem sodite: je li naša narodna reč samo v kakih prenapetih glavah, ali da v celem našem narodu klije! Preden pa sklenem, še eno. Mislil sem namreč, Vam samo Ipavce predstaviti, zakaj le med njimi je bilo govorjenje, da Vas bodo sprejeli; pa ozrite se po tem velikem prostoru in poglejte, koliko jih je častnih domoljubov, ki niso Ipavci: Pivka, Kras s Trstom vred, posebno pa prijazna Gorica so nam znamenite čete iskrenih Slovincov — vrljih domoljubov — poslali. Vas, mili naši sosedni gostje! najpred v imenu Ipavcev srčno zahvalujem, da nam tako drago sosesčino trdite in z Svojo pričujočnostjo našo svečanost tako krasno povzdigujete; pa ne zamerite, če rečem, da ne toliko mi, temveč magnetične imena naših slavnih Ljubljančanov so Vas sem privlekle: zatoraj Vas tudi iskreno tem možakom predstavljam“.

Govor ta je globoko v srca segel vsem pričujočim in „živio“-klicov, ki so že med govorom govornika večkrat ustavljali, ni bilo konca, dokler niso pevci ipavski svoj „pozdrav“ zapeli, kteremu je tukajšni učenik in organist g. Hribar prelep napev zložil, ki je bil z navdušeno pohvalo sprejet.

Ko so pevci odpeli, stopi g. Ambrož, predsednik ljublj. čitavnice pred množico in blizo tako-le govori: „Prečastiti zbor! Skoraj mi manjka besed se spodobno zahvaliti za prijazni pozdrav, ktereга so izrekli prečastiti kanonik in tehant ipavski in ktereга je razodevala tudi pesem zložena za Ljubljančane. Čitavnica, ktera se je osnovala v Ljubljani, ima namen, z djansko rabo v besedi in pesmi, tedaj na veselivni poti, omikavati naš slovenski jezik, ker le viša omika povzdiguje vsak jezik na višjo stopnjo veljavnosti v javnem življenju. S tem namenom je dovršena naloga čitavnice. — Al ustavna dôba, v ktero je po veličastni besedi Cesarjevi prestopila Avstrija, daje narodom avstrijskim še

drugo večjo nalogo, namreč, da se povzdignejo različni narodi, tedaj tudi narod slovenski, na višjo stopnjo politične omike. Da to dokažem, morem enmalo v zgodovino seči. Zgodovina je dvojna: verozakonska in politična. Verozakonsko zgodovino tukaj razlagati ni naš poklic — zato je cerkev pripravni kraj, kakor se je danes dopoldne pri cerkvenem opravilu slovesno dopolnilo. Politična zgodovina je pa spremenljiva, kakor so ljudje in časi spremenljivi. Ta zgodovina nas uči, da so dozdej v Avstrii le dežele cesarstva po svojih geografskih mejah za podlago služile in malo ali celo nič se ni od ljudstva ali od narodov govorilo. To se je pa preuredilo po tisti mogočni besedi, ki se je razglasila po volji presvitlega Cesarja, in to je „enakopravnost vseh narodov“, katero so ukoreninili za steber prihodnjega vladanja. Poklicane so zdaj ljudstva se udeleževati političnih zadev, postavodajavnih posvetovanj itd. in zato je živa potreba, da se povzdignejo narodi na višjo stopnjo politične omike. Zamore se pa to zgoditi z vzajemno močjo po prijaznem združevanju posamesnih narodov, ki so si v zvezi avstrijskega vladarstva. Oživljajo se tedaj, kakor vidimo, mnogovrstni narodi, bližajo se eden drugemu, vsak narod po svoji šegi. Nekteri narodi si iščejo strelišča za zberališča, — drugi pevske, še drugi turnarske shode itd., mi pa, Slovenci, kažemo tudi v tej zadevi svojo pobožnost in zbiramo se najraje na cerkvenih zgodovinskih. Cerkvena slovesnost, katero smo obhajali pri sv. Marii Devici, nam je dala priložnost, da smo se zbrali tukaj na prijaznem homcu v krasno okinčanem poslopju. Drugi narodi popotvajo na daljne ptuje kraje, ker so v svojih geografskih mejah že bolj zedinjeni, — mi Slovenci smo razdeljeni po mnogih geografskih mejah; zato je prva potreba, da se med seboj soznanimo; zato ne hodimo deleč po svetu, ampak se zbiramo v naši domači deželi; priča tega je to, da so danes naši sosede iz Goriškega in Tržaškega sem prišli se udeležiti zanimive veselice. Vsem pričujočim tedaj velja srčni pozdrav, katerega izrečem v domači besedi, ktera je živa vez med nami Slovenci. To vez moramo spoštovati kakor svojo mater, zakaj ona nam je edino poročstvo za omiko politično, brez ktere ne moremo napredovati v ustavni naši dobi, po kateri smo toliko hrepeneli in jo zdaj imamo“.

In zopet so gromoviti živio- in slava-klici, ki so doneli od vseh strani, g. govornika spremljali z odra.

Na to so se pevci oglasili in so zapeli po g. Hribarju izvrstno zloženi potpourri „Vojak“. In komaj da so krepki glasovi „Vojaka“ potihnili, se približa gosp. dr. Bleiweis, že pri nastopu od vseh strani z slava-klici pozdravljan, in nekako tako-le govori: „Viditi toliko domoljubno množico mnogovrstnih stanov, tudi mene srce žene spregovoriti besedo na prijaznem Zémunu. — V življenju našem, slavni zbor! menjajo se dnevi žalosti z dnevi veselja, med se meša s pelinom. Ko sem zadnjikrat lepo ipavsko dolino pohodil, pripeljala me je lesem prilika tužna: na smrt so bili bolni nepozabljivi nam fajmošter M. Vertove, — vidil sem jih takrat zadnjikrat: umrl je z njimi eden izmed prvih naših domoljubov, eden izmed najslavnejših pisateljev slovenskih! Ko sem zdaj spet prišel, pripeljala me je prilika vesela: življenje novo klije po krasni Vaši dolini; od smrti, tako rekoč, vstaja celi narod in se zaveda narodnih pravic, ki so mu jih dali cesar pravični.“

Da je to resnica, pokazali ste vi Ipavci pred celim svetom, ko ste prišli letos v Ljubljano in nam rekli: „Lejte! tukaj smo; pokazemo se Vam brez strahu, kar smo in kakor smo: pošteni Slovenci, zvesti Avstrijani, verni katoličani.“ In sprejeli smo Vas s veseljem presrčnim, in cela domovina je slavo ploskala možkim Ipavcom.

Res! da pisano gleda že marsikak protivnik, res, da zmiraj še kak božji volek se muza in mrda in pravi: „kaj nek ongavite s tisto Vašo špraho in dražite svet z njo; kaj bo morebiti potem krompir bolji kup, sol cenejša, davek manjši?“ Oče nebeški! odpusti jim — rečemo mi takim —

saj ne vejo, kaj delajo. Narod brez narodnosti je telo brez kosti. Duša narodnosti pa je jezik. Jezik vsakega naroda pa, da živi, mora svoje pravice imeti v šoli, v kancelii, v javnem življenju.

Naj nekoliko spregovorim o tej trojici.

Če se mladina naša v šolah uči za življenje potrebnih naukov v domačem jeziku, se zna vsa vsesti na šolsko klop in se brez ovinkov naučiti sto in sto reči, ki jih za življenje potrebuje. Šola ni samo mesto, da bi se le ta ali uni jezik učil, ampak šola je učilnica za življenje. Če ima naš narod bukev v domačem jeziku, zamore kar naravnost in brez ovinkov iz njih zajemati naukov koristnih in se lahko podučiti tega in unega, kar mu je treba. Nemeec, Talijan, Francoz in drugi narodi so spisali, da omenim na priliko le kmetijstvo, lepih in dobrih bukev na cente o sadjoreji, vinoreji, čbelarstvu, sviloreji in poljedelstvu sploh, — pa koliko so našemu narodu koristile te bukve, ki jih ne bere, ker jih ne razume? Koliko dobička pa so — da ostanem le pri gospodarstvu — celi slovenski domovini že prinesli nasproti Pircov „Vrtnar“, Jonketov „Čbelar“, Vertovecova „Vinoreja“ in „Kemija“, Zalokarjevo „Kmetovanje“, naša „Sviloreja“ in druge naše bukve. Koliko koristi so donesle deželi že naša kmetijska šola, naša šola za kovače in živinozdravnike — samo zato, ker se fantje naši učijo v domačem jeziku. „Krompir ni zatega voljo bolji kup, tudi sol ni cenejša, in tudi davki niso nižji“ — al kdor je podučen, si več dohodkov naklanja, in tak lože drago sol kupuje in lože davek odrajuje.

Če naš jezik velja v kancelii, da zna, kdor kakošno pismo dobi iz kancelije, ga sam ali otrok njegov ali sosed njegov brati, si prihrani s tem veliko potov in denarja; ni mu treba ljudi iskati, da bi mu pismo predstavljali, pa mu še včasih iz nevednosti ali porednosti kakošno napčno povedali. Ni mu treba potem nikomur dobrih besedi dajati, ne za vino plačevati ali sicer v žep segati. „Krompir, res, da ne bo zatega voljo bolji kup, tudi sol ne cenejša, tudi davki ne manjši“, al s tem se reši človek posrednega davka, si odvrne marsiktero škodo, v katero bi bil sicer zagazil, pa si marsikter goldinarček prihrani, ki ga je mogel pred za tolmačenje nemških ali laških pisem potrositi, in si ta dnar lahko obrne za društvo sv. Florijana, da si zavaruje (asekurira) svoje pohoštvo.

Če naš domači jezik velja v javnem življenju, da prosti človek sliši tudi gospodo v domačem jeziku pogovarjati se, bo nehal naš slovenski jezik biti „kmečki“ jezik, — spoštovan jezik bo v hiši mestni in v hišah na kmetih kakor vsak drug jezik — in enaki bomo Nemcom, kjer gospod in hlapec nemški govorita, enaki bomo Lahom, kjer „possidente“ in „colono“ italijansko govorita, — enaki bomo vsem drugim narodom, katerih jezik velja v javnem življenju. Res, „da potem tudi ne bo krompir bolji kup, sol ne cenejša, davki ne bojo manjši“ — al vsak naših ljudi bo veljavo imel v življenju, ktera mu gre, in ne bo mu treba povsod „se podlagati ptujcovi peti“.

Glejte! to želimo vsi tisti, ki se poganjamo za obveljavo našega domačega, tako lepega jezika. Zatega voljo pa ne sovražimo nobenega družega, ne nemškega ne italijanskega, marveč se jih še radi učimo, saj vendar nismo taki tumpci, da bi ne spoznali stare resnice, ki pravi: „kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš“.

To prizadevanje za obveljavo našega jezika pa se ne piše še le od marca leta 1848, kakor marsikdo misli, al še le od oktobra leta 1860, — to potrebo so spoznali že naši predniki pred sto in sto leti. Kakor dandanašnji še tožimo, da se tam pa tam zaničuje mili naš jezik, tako so tožili že takrat, ko ni varno bilo se oglasiti očitno. Tako je zdihoval pred blizo 40 leti v neki pesmici neki mož, ki ga vsi poznate, vsi visoko spoštujete, — ki ga ceni cela domovina, ga cenijo tudi cesar sami. Po srečni naključbi sem iz zapuščine Metelkove dobil to pesmico, ki še nikoli ni zagle-

dala belega dneva in katero so morebiti že celó pozabili gospod sam, ki so jo zložili. Prinesel sem jo Vam, da ne pridem s praznimi rokami, za štruco pa prav skrivé, da še pesnik za to ne vejo; ker za gotovo vem, da Vam bo všeč, jo Vam hočem brati. Čigava je — Vam bom še le nazadnje povedal.“

Zdaj bere g. govornik obširno krasno pesem „Krajnska Slovenija“ imenovano, ki je bila z neskončnim veseljem sprejeta. *)

„Kaj ne — nadaljuje govornik potem — da Vam je dopadla? — kaj ne, da je taka, kakor da bi jo bil kdo dandanašnji pisal? In vendar je zložena že leta 1823 — složili pa so jo mož, ki v prvi vrsti učenih naših rodoljubov stojé, ki so nas zbrali v veselo to društvo, — preslavni Vaš dekan Grabrijan. Slava jim!“ In pri teh besedah zagrmijo slava-klici, da se je dvorana tresla.

„In sedaj le še eno besedico“ — končuje g. govornik. „Vsak pratikar vé, da po oblačnem vremenu nastopi vreme prijazno. Tudi v Avstrii se je prikazala danica ustave, tedaj tudi nam Slovencom se bojo vremena zvedrile in milejše sonce prisijalo: s pomočjo Božjo, voljo Cesarjevo in stanovitnostjo našo!“

In doneli so spet slava-klici od vseh strani, ki so kazali, da je govornik si izbral skozi in skozi današnjemu dnevju primerno tvorino za besedo svojo.

Prepevale so se potem še druge pesmi, kakor Vilharjeva „Na jezeru“, ruski „Sarafan“, Riharjeva „Savica“, srbska „Budnica“ in h koncu „Vipavska“, za katero je na krepke besede gosp. Grabrijanove zložil gosp. Hribar tako nadušivni napev, da ploska ni bilo ne konca ne kraja, dokler se ni ponovila pesem. Ne moremo pa končati pevskega popisa, da ne bi dali — ne po svoji razsodbi, ampak po razsodbi naših gostov — tudi našim pevcem in pevkam dobro zaslužene hvale. „Vaša pevska družbica je tako dobro izurjena in čujejo se pri nji tako lepi glasovi — so nam rekli — da tudi v Ljubljani, Trstu in Gorici bi jih z veseljem poslušali.“ Naši pevci so vsi srečni o taki pohvali.

Pričujočih je pri „besedi“ bilo okoli 800 ljudi, večidel Ipavcov, ki so se zbrali, slavne svoje goste počastiti. Namestovane so bile vse županije ali po svojih županih ali odbornikih ali družih veljavnih možeh. Naj imenujem zmed Ipavcov goriške strani le nekatere veljavniše može; bili so na priliko: Mladi grof Lanthieri iz Rihemberga, gosp. Mahorčič, župan, in Godina, posestnik iz Ajdovščine, gg. Kerševani, župan, in Peroci, posestnik v Dornbergu, gg. Furlani, župan, in Licen, posestnik v Rihembergu i. v. d. Udeležili so se besede tudi gg. vradniki ipavske okrajne uradnije, mnogo slavne duhovščine krajnske in goriške škofije. Zmed slavniših gostov navajam gosp. Černeta, iskrenega zagovornika pravice naših na Dunaju, gosp. prof. Marušiča iz Gorice, g. P. Kozlerja, notarja v Sesani, g. dr. Kozlerja iz Ajdovščine, g. prof. Erjavca iz Zagreba in več družih. Vse te je le narodska čut priva, bila in želje se enkrat med brati po domače razveseljovati. Bila je veselica v resnici narodna, kakor morebiti še nobena na Slovenskem ne tako.

Po „besedi“ je bila večerja. (Kon. prib.)

Iz Bohinske doline o malem Šmarnu. — Pri nas se letošnje leto dovelj dobro obnaša; hude ure nismo nič imeli; dežja je zmiraj toliko, da ni bilo nič suše; ozimne žita niso dale, slame je bilo veliko; turšica, proso in ajda vse to je prav lepo; tudi korenja in repe bo precej, sená in otave pa veliko. Krompir nam je Bog letos odvezel, skoraj povsod je na pol črn, v enih krajih bolj v enih manj; veselili smo se tega pridelka, ker nam je velika dobrotá, pa ga žalibog! ne bo.

Iz Šmartna pri Kranju. — Ako Vam, predrage „Novice“, tako redko dopisi dohajajo od naše strani, ne mislite, da imajo nas „Cimbri“ pod svojim krilom, in da

ne vémo, kaj se okoli nas za narodnost dela. Pri nas se dobro toliko dela na polju domovine, kakor po družih krajih slovenskih. Živ dokaz tega nam podaja naša mala šola. Pretekli teden smo imeli tukaj šolsko spraševanje, pri katerem se je naša mladež prav vrlo obnašala. Kako bi srce človeku veselja ne igralo, ko sliši otroke ročno in prav čisto slovensko govoriti in ne vezati otrobov in popačene „kranjske šprahe“. Slava pa tudi takemu učitelju, kateri se neuspeshano trudi za izobraženje otrok, za blagor slovenskega jezika in povzdigo domovine. Kakor vsak zvesti rodoljub spozná tudi on, da prihodnja podpora naroda bo nadepolna mladost. Zatoraj skrbno pazi, da učenci čisto slovensko govorijo, jih podučuje, ktere besede so po nemškem popačene, in jih vedno svari, da naj se jih varujejo: „zamer-kati“, to ni slovenska beseda, mi moramo reči: „zapaziti“, „zapomniti“; „ponucati“ je iz nemškega izvzeta, to se pravi: „rabiti“, porabiti“ itd. Zraven njega pa ne smemo pozabiti velike hvale duhovnemu gospodu, učeniku kršanskega nauka. S svojo krotkostjo si je pridobil srca otrok, in jih vedno opominjeva, da vrli Slovenec je tudi pobožen kristjan; žanje sedaj sad, kterege seme ni brez uspeha sadil v nežne srca. Mično je viditi majhne fantiče in deklice, kateri komaj hodijo, kako spodobno pozdravljajo slehernega človeka s „Hvaljen bodi Jezus Kristus.“ Slava takim učiteljem! — Tudi ljudstvo sploh pozná imena slavnih mož na polju slovanskem, bodi si visocega ali nizkega stanú, ker vsak vé, kdo je dr. Toman, kdo Černe itd. in ljube „Novice“ se pri nas prav z veseljem prebirajo, ker one so mati slovenskega naroda, ki ga sovražnikov sebičnih branijo. — Polje je pri nas tako lepo, da ga ne pomnimo še tacega; vidi se po 4 čevlje visoka ajda. — Drugo pot kaj več. Z Bogom!

Straziški.

Iz Ljubljane. Presvitla naša cesarica so se za vošilo deželnega odbora s prijaznim odpisom od 4. t. m. zahvalili.

— Po razglasu c. k. deželne vlade bo nova volitev poslancev v deželni zbor v Trebnem 20. dan prihodnjega mesca oktobra; poklicani so k tej volitvi volivci iz trebniškega, zatičinskega, litijskega, rateškega, mokronoškega in žužembrškega kantona.

— V ljubljanski gimnazii — piše „Danica“ — se je to leto le samo kršanski nauk v 1. razredu družega pol leta po domače učil (če ne morebiti kje tudi slov. slovnica) in nekaj malo se je poskušalo v enem razredu z zemljepisom. Za nastopno leto je marljivi in za šole mnogo zasluženi gosp. Lesar tudi že dokončal cerkveni obrednik in cerkveno zgodovino, ki upamo, da se bode oboje toliko zgodaj jelo natiskati, da se bo moglo že v 2. in 3. odredu nasproti dobivati, ter ne bo treba učencov po tako težkih, vse preabstraktno izdelanih nemških bukvh trpinčiti.

— Gosp. Miroslav Vilhar bo za novo leto izdal kalendarja zabavno-muzičnega pod naslovom „Sloga“.

— Gosp. dr. Toman, ki je zadržan se zdaj koj na Dunaj v državni zbor podati, je zoper unidan omenjenega „Hansjörgel-na“ (dunajski časnik) zavolj razžaljenja po dr. Vilas-u na Dunaji tožbo sodnii izročil. Res, treba je!

— V „Narod. Nov.“ in „Pozor-u“ smo čitali že marsikaj o svetkovini, s katero se ima iz Zagreba do Zidanega mosta sedaj dodelana železnica odpreti. Gotovo bo tisti dan, ko se bode hrvaška dežela približala krajnski po železnici, za obe deželi, ki ste si že od starodavnih časov zlasti v ozki trgovski zvezi, v zgodovini jugoslavenski mnogo pomenljiv in blažen dan v duševnem in materialnem obziru in z bratinskimi srcem bode gotovo Ljubljana sprejela predrage ji goste, ako jih hlaçon pripelje na zemljo slovensko. Al žalibog, da ravno takrat, ko se bode čitavnica naša preseljevala v novo svoje ne še dodelano stanovališče, jim ona, kakor bi rada, ne more tudi svojega veselega deleža donesti s tem, da bi jim na čast napravila slovesno „besedo“. Al kar ne more biti sedaj, bode mogoče drugi pot in lahko mnogokrat.

*) „Novice“ jo bojo prinesle drugo pot.

— Z veseljem ogleduje popotnik po našem mestu zdaj nove gladke pota, nove štirne in kanale. Kdor pa gré ravno zdaj po velikem trgu našega mesta, pa vidi, kakošno gnojnico mečejo delavci izpod zemlje, kjer kopljejo velik kanal, si bo skor raji želel na močvirji stanovati, kjer ima saj le vodo pod seboj, kakor v mestu, kjer mu je gnojnica podlaga. Skor nikjer ni po obširnem mestu bilo velikih kanalov, ki bi bili odpeljavali deževnico in snežnico, pa gnojnico iz hiš; le sami požiravniki po ulicah so ljudi slepili, da so mislili, da spod so kanali. Vodo in gnojnico je popivala zemlja pod nami v-se, kar se zdaj preočito vidi. Iz „Rožnih ulic“ celó slišimo, da kar pod podi hišnimi so gnojni odvodniki narejeni, ki se stekajo v ozki ves zablateni kanal. Potlej pa se zdravniki čudijo, da večidel, kadar je kakošna kužna bolezen v mestu, najhuje razsaja v tistem kraji mesta! Če bi se ne bilo celó nič družega zgodilo pod sedanjim mestnim županom kakor edino to, da mesto dobí dozdej popolnoma zanemarjene kanale in se odvrne zdravju mestjanov toliko škodljiva napaka, katero je celó rajni za mesto tako marljivi župan Hradecki prezrl, je že samo to zlat list v knjigi sedanjega županstva.

— (Pobérki iz raznih časnikov.) Veliki dunajski časnik „Vaterland“ je prinesel te dni doklado na veliki pol pôli pod naslovom „Die Slovenen in Steiermark und ihre Gegner“, v kateri se s tehtno besedo in na drobno pretresajo vse nesramne laži in natolcevanja, ki jih je zoper Slovence dosihmal na dan spravila „Tagespošta“ s svojimi rokodelci; zlasti baronu Karneri-tu, ki Slovence primerja z „laškim Tiroljci, ki le na jeziku imajo Avstrijo, v srcu pa vse drugač mislijo“, pošilja ta poslanica v Wildhaus gromovito „Quousque tandem!“ ter ga očitno imenuje grdega opravljevalca, dokler ne skaže, kar blodi o Slovencih. Res je čas, da se tudi z nemško besedo v bran postavi pošteni Slovenec, zoper kterege nemškutarski drhali nobena stvar ni dosti grda, da bi je mu ne bila že podtaknila. In „Tagespošta“ si hinavsko upa še pisati o „Verständigung“! — ona, ki celi čas, kar imamo ustavno vlado, s „Triesterco“ vred družega opravila nima, ko hudobno, črniti in natolcevati Slovence in jim podtikati Avstrii nevarne namena zato, ker vsa vsa naša ravnopravnost obstojí od lani v tem, da se — v prvem, reci — v prvem razredu gimnazije uči kršanski nauk slovensko in da tû in tam kakor bela vrana pride kak odlok v slovenskem jeziku iz kancelije! Kakor slišimo, se je te nemške poslanice štajarskih Slovincov več iztisov v podobi brošurice napravilo, ki se bo razposlala, da pošteni Nemci zvejo, kakošno je orožje, s katerim napadajo prostovoljni ali najeti zasedniki poštene Slovence. Kakor se „Danici“ iz Maribora za gotovo piše, je že uradom samim nemškutarskega zabavljanja preveč in dobila sta „Tagespošta“ in „Korrespondent“ prepoved, da ne smeta zastran ondašnje obletnice, ki so jo napadali dopisúni njuni, kakor da bi bili stekli, ne besedice več črhniti. — Če pravi Nemeč slavo poje svojemu „Was ist des Deutschen Vaterland“, mu Slovenec to ravno tako privoši, kakor sebi svoj „Hej Slovani!“ — al če ljubljanski dopisún v „Triesterco“ ne more omeniti „des Herz und Geist erhebenden Liedes“ drugač, kakor da psuje „das Häuflein nationaler Fanatiker“, kakor se je zgodilo to pri popisu, ko je ljubljanska nemška pevska družbica s svojim banderom pozdravljala dunajske pevce na kolodvoru unidan, se moremo le smejati taki predrznosti pisunovi, ki je celó podobna — žabi v znani basni; zraven tega pa, ker ponosno popisuje, da je „fast die ganze gewählte Gesellschaft Laibach's“ takrat na kolodvoru bila, nikakor ne moremo zapopasti tega, kako da sl. vodstvo železnice, ki je unidan za Ogre tako skrbelo, da jih nihče ni na kolodvoru nadlegoval, ni ravno tako skrbelo zdaj za Dunajčane, če je res, kakor dopisún pravi, da je die „ganze“ gewählte Gesellschaft k njim ti-

šala? Uganjke te zastavice ne vémo. — Današnja „Triesterca“ nam je se vé da „iz Ljubljane“ prinesla spet cel koš kosmatih laží. Gosp. župan se lahko smeja, da ga „Triesterca“ črni; gorjé mu, če bi ga ona hvalila, kakor hvalisuje moža s 26000 forinti! Ipavci pa so se gotovo za trebuh držali, ko so iz „Triesterce“ prvokrat zvedili, da „imajo že čitavnico“, za katero še sami ne vejo; — da „so pričakovali 8. sept. saj kakošnih 200 ljudi, pa jih je prišla le majhna peščica“, — ker jih je pa v resnici bilo ne le 200, ampak blizo 800, so mogli biti duhovi, da jih dopisún ni vidil; — da „ljudje niso razumeli „novoslovenskih“ govorov“, — ki so jih pa še celó nemškutarji s „krajnsko špraho“ zastopili; — da „je poštar ipavski delal nasprotno demonstracijo in je bežal, — kakor da bi bila beseda v domačem jeziku v Ipavi demonstracija! in če se ne motimo, je bil gosp. poštar z nami na Zémunu. Iz tega sodi spet vsak lahko, da nam je res treba — več norišnice v Ljubljani.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Za „novičarja“ tega nam ostaja danes malo prostora. — V pondeljek se je v doljni zbornici začel spet državni zbor. Bog vé, ali bo za ustavno življenje zdaj kaj več dovršil kakor je opravil poprej v 15 mescih. — V Zagrebu je bil g. Evg. Kvaternik zavolj svojega političnega spisa obsojen za mesec dni v zapor, poostren s samotnim zaporom na 8 dni; zoper to sodbo se je pritožil na bansko stolico. Gospod Mirko Bogovič se je v žalost vsem domoljubom odpovedal mestnemu odborstvu. — V političnih zadevah je vse pri starem. Tako tudi na Ogerskem. Ker je teško prerokovati politično vreme, naj povemo, kar nam naš po svetu dobroznani vremenski prerok naznanuje, da prihodnji mesec (oktober) bo kaj lep in topel, listopad pa mrzel, deževen in snežen; zima bo nastopila zgodaj in bo mrzla. V več krajih šoprunške županije se je spet prikazala goveja kuga. — K slovesnosti Hanku na čast v Hořinevsi 7. t. m. je privrelo blizo 10.000 ljudi; bili so ondi tudi Palacky, Rieger in Klauudy, s veliko slavo sprejemani. Nikakoršnega nereda ni bilo kakor je bil 4. t. m. v Podiebradu pri slovesnosti za Turinskega, kjer so vojaki ranili več nedolžnih ljudi, da teče sedaj ostra preiskava. — V Saleburgu je unidan o shodu nemških umetnikov g. državni minister rekel, da „mi Avstrijanci smo le v Nemčiji na pravem mestu, in da vse naše prizadevanje mora biti obrnjeno na edino veliko in mogočno Nemčijo.“ Ali ni edina in mogočna Avstrija poglavna potreba? — Na Laškem se še vsa govorica suče okoli Garibaldi-ta; rana njegova, izprva nevarna, se celi; za gotovo se zdaj pripoveduje, da Garibaldi ne pride pred vojaško sodbo, ampak da on in vsi njegovi se bojo pomilostili brez sodbe, katero pa Garibaldi želi. Ker cesar Napoleon nič noče storiti za Italijo, je kralj z ministrom Ratazzi-tom v taki zadregi, da ga bogel posloviti in drugo ministerstvo izvoliti, ki se bolj tehtno vstopí proti Napoleonu, Kaj pa potem? — V Berlinu trpijo že več dni v državnem zboru pomenki zastran vojaških stroškov, zoper ktere se ustavlja dosihmal mnogo poslancov. — Boj Črnogorcov s Turki je nehal; poslednji dan p. m. je poklical knez črnogorski vse starašine, vojvode in druge veljake na Cetinje, pa jim je nasvetoval o žalostnih sedanjih okoljščinah sprejeti pogoje sultanove, ki jih s silo ne morejo zavreči. 14 reči nek obsega tisti ultimatum, ki pa še niso prav popolnoma znane. — Tudi srbska vlada se bo za zdaj udala temu, kar odvrniti ne more. In tako bo začasno spet mir nastopil v teh deželah, kjer se je poslednji čas toliko krvi prelilo ali so se tolike priprave delale za boj.

Listnica vredništva. Gosp. Fr. B. v G: Dobili.